

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2009-4-261 ve 2010-4-181 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 11-43/916-285
Karar Tarihi : 14.07.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Muhammed GÜNDOĞDU, Burcu CAN, Zeynep ŞENGÖREN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Otomotiv Distribütörleri Derneği
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No: 38/8 Balmumcu,
Beşiktaş/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD)'nin web sitesi, veri tabanı ve diğer sebeplerle hazırlanan raporlardaki bilgilerin yayınlanmasına yönelik teşebbüs birliği kararına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 13.11.2009 tarih ve 8179 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 08.07.2011 tarih ve 2009-4-261/ MM-10-371.MG sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 12.07.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-130.01.03/322 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda;

1- Başvuru konusu bilgilerden bazıları hakkında daha önceki Rekabet Kurulu kararlarında değerlendirme yapılmış olması ve başvuru çerçevesinde söz konusu değerlendirmelerde değişiklik yaratacak bir hususun bulunmaması itibarıyla, bu bilgilerin yeniden incelenmesine gerek olmadığı,

2- Öte yandan;

- Muhtelif zamanlarda yayımlanmak üzere markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetleri,

- Üçer aylık dönemlerde toplam ve marka olarak ayrıştırılmış şekilde il bazında satış adetleri,

- Üçer aylık dönemlerde markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları (lansman),

- Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı

40 bakımından alınan bilgi paylaşımı kararına ilişkin daha önce verilmiş bir Kurul kararı olmadığı ve bu itibarla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği,

11-43/916-285

3- Muhtelif zamanlarda markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetlerine ilişkin bilgi paylaşımı kararına 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilebileceği,

4- Ancak;

- Toplam binek ve ticari araç satışlarının illere göre dağılımını gösterir üçer aylık veriler,
- Üçer aylık dönemlerde yayımlanmak üzere markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları (lansman),

50 - Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı,

bakımından alınan bilgi paylaşımı kararına ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı,

5- Bunun yanı sıra;

- İl bazındaki verilerin marka, model ve alt kırılım ayrıştırması içermemesi,

60 - Lansmana ilişkin paylaşımların; uygulanacak tavsiye veya nihai satış fiyatları, satış stratejisi, hedef, arz miktarı gibi koordinasyon doğurucu etkisi bulunan bilgileri içermemesi,

- Filo satış rakamlarının alıcı grupları bakımından ayrıştırılmasında alıcıların unvanlarına ilişkin bilgilerin yer almaması,

koşuluyla söz konusu bilgilerin paylaşımına yönelik teşebbüs birliği kararına 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınabileceği

hususlarına yer verilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

G.1.1. İlgili Ürün Pazarı

70 ODD üyesi teşebbüsler, yeni binek otomobil ve hafif ticari araçların pazarlanması ve dağıtım alanlarında faaliyet göstermektedir. Bildirim konusu teşebbüs birliği kararı da yine ODD web sitesi, veri tabanı ve raporlar aracılığıyla yeni binek otomobil ve ticari araç satışlarına yönelik çeşitli veri ve analizlerin yayımlanmasına ilişkindir. Bu itibarla, dosya kapsamında, ilgili ürün pazarı "yeni binek otomobiller ve ticari araçlar pazarı" olarak belirlenmiştir.

G.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar, ilgili ürün pazarında yer alan otomobil ve ticari araçların dağıtım, pazarlanması, satışı ve fiyatlandırılması ülke genelinde benzer nitelik arz ettiğinden "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

G.2. Tespitler ve Değerlendirme

80 G.2.1. Bildirime Konu Teşebbüs Birliği Kararları

Birinci menfi tespit/muafiyet başvurusuna ilişkin karar, otomotiv piyasasına yönelik birtakım istatistikî bilginin ve pazara ilişkin analizlerin yayımlanmasına yöneliktir. Bu

11-43/916-285

bilgiler ODD web sitesi, ODD veri tabanı ve diğer sebeplerle hazırlanan raporlar olmak üzere üç kanal aracılığıyla paylaşılacaktır. Her bir kanaldan hangi tür bilgilerin paylaşılacağına aşağıda ayrıntılı bir biçimde yer verilmektedir:

1- ODD İnternet Sitesi:

Web sitesinde yer alacak raporlardan, ODD üyeleri dışında üye olmayan teşebbüsler, basın, kamu kurum ve kuruluşları, Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) ve Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği (TAYSAD) gibi diğer sektör derneklerinin faydalanabileceği ifade edilmiştir. İnternet sitesinde hangi tür bilgilerin yer alacağına aşağıda değinilmektedir:

- "Perakende Satışlar Yerli/İthal Dağılımı" başlığı altında; binek ve ticari araç pazarında yer alan üye ya da üye olmayıp kendi beyanları ile verilerini paylaşan teşebbüslere ait markaların yerli ve ithal dağılımını da gösterecek şekildeki satış verileri. Bahse konu veriler hem aylık hem de yıllık bazda yayımlanacaktır.

- Bahsi geçen verilerden hareketle hazırlanacak değerlendirme raporu. Belirtilen raporda binek ve ticari araç pazarı aylık ve yıllık karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Bunun yanı sıra, binek araçların satış rakamlarının segmentler ve motor hacimleri itibarıyla kırılımı dizel ve otomatik araçlar ayrıca belirtmek suretiyle gösterilecektir. Yine söz konusu raporda Avrupa binek ve ticari araç pazarındaki satış verilerine yer verilecektir.

2- ODD Veri Tabanı

Veritabanında yer alacak bilgiler, üye markaların¹ bildirimlerinden hareketle hazırlanmakta olup ODD üyeleri ile birlikte, üye olmayan teşebbüsler, basın, kamu kurum ve kuruluşları, OSD ve TAYSAD gibi diğer sektör derneklerinin kullanımına sunulacaktır. Veritabanında yer alması öngörülen bilgiler şunlardır:

- Aylık-kümülatif olarak *markaların toplam satışları ve pazar payları* (önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırmalı olarak),

- Aylık-kümülatif olarak *markaların binek araç ve hafif ticari araç pazarlarındaki satışları ve pazar payları* (önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırmalı olarak),

- Binek, ticari ve toplam satışların aylık ve kümülatif verilerini karşılaştırmalı olarak gösteren *toplam pazar gelişimi*,

- Binek ve hafif ticari araç pazarında *markaların perakende satışlarının yerli ve ithal dağılımını* gösteren aylık ve kümülatif veriler,

- Binek ve hafif ticari araç pazarında *markaların toptan satışlarının yerli ve ithal dağılımını* gösteren aylık ve kümülatif veriler,

- Toplam binek araç satışlarının yıllık, kümülatif ve karşılaştırmalı ithal ve yerli dağılımı,

- Toplam hafif ticari araç satışlarının yıllık, kümülatif ve karşılaştırmalı ithal ve yerli dağılımı,

- Segmentlere göre aylık-kümülatif-karşılaştırmalı araç satışları,

- Toplam binek araçlarda perakende satışların segment ve alt segmentlere göre detaylı dağılımı,

¹ Hafif ticari araçlarla ilgili oluşturulacak raporlarda ODD üyesi olmamalarına rağmen Aksam, BMC, Karsan, İsuзу, Iveco gibi markalar da sisteme veri girişi yapmaktadırlar.

11-43/916-285

- Toplam binek ve toplam hafif ticari araç satışlarında ithalatın aylık ve kümülatif gelişimi,
- Toplam dizel araç satışlarının aylık ve kümülatif gelişimi,
- Markaların binek ve hafif ticari araç pazarındaki tüm alt modellerinin toptan ve perakende ve toptan aylık ve kümülatif satış rakamları,
- Her bir markaya ait perakende ve toptan satışların yerli-ithal dağılımı.

3- Diğer Raporlar

Bildirim Formu'nda "Diğer Raporlar" olarak adlandırılan raporların web sitesi veya veri tabanında yer almayan bilgilerden oluştuğu ve derneğin gelecekteki çalışmalarına altyapı olması maksadı ile hazırlandığı belirtilmiştir. Sözü edilen raporların içeriği aşağıda belirtilmektedir:

- Yıl içinde üçer aylık dönemler halinde üye markaların beyanları doğrultusunda hazırlanan kesin olmayan *lansman raporu* (yeni ürün tanıtım takvimi),
- Genel istatistikî bilgi amacıyla hem kamu kurum ve kuruluşları hem de basın kuruluşlarının taleplerine cevap verebilmek üzere, üye markalardan elde edilen mevcut yıl ve gelecek yıla yönelik otomobil ve hafif ticari araç *yılsonu satış öngörüsü verileri toplamının genel ortalaması, minimumu ve maksimumu tahminler*,
- *Toplam* binek ve ticari araç satışlarının *illere göre dağılımını* gösterir üçer aylık veriler,
- *Her markanın* binek ve ticari araç satışlarının *illere göre dağılımını* gösterir üçer aylık veriler,
- Üye markaların yıllık *yetkili satıcı, yetkili servis ve dağıtım şebekesindeki personel sayıları*,
- Tüm üye markalar, basın ve kamu kurumları ile paylaşılmak üzere *Avrupa binek ve ticari araç satışlarına* yönelik veriler doğrultusunda hazırlanan çalışma.

G.2.2. Bilgi Değişiminin Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi

Rakipler arası bilgi değişimi, rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabileceği gibi, teşebbüslerin ve tüketicilerin daha etkin karar almalarına imkân tanıma potansiyeline de sahiptir. Nitekim tam rekabet piyasası "tam ve mükemmel bilgi" varsayımına dayanmaktadır. Söz konusu varsayım göre teşebbüsler, piyasa koşulları, talep miktarı ve endüstrinin kapasitesi hakkında bilgi sahibi oldukça daha rasyonel karar alacaklar ve kendilerine sunulanlar hakkında tam bilgiye sahip tüketiciler de aldıkları kararlardan daha fazla fayda sağlayacaklardır. Ancak bazı bilgi değişimleri gelecekle ilgili belirsizlikleri azaltarak piyasanın öngörülebilirliğini arttırmak suretiyle rekabeti sınırlandırabilmekte ve teşebbüsler arasında koordinasyona yol açabilmektedir. Hatta rakipler arası bilgi değişiminin, tarafların birbirlerinin faaliyetlerini kontrol etme aracı olarak kullanılması suretiyle fiyat tespiti, arz kısıtı gibi üst antlaşmaların delili olarak kabul edilebilmektedir. Fakat bir üst antlaşma olmasa dahi bilgi değişimi tek başına da rekabeti sınırlayıcı etkiler doğurabilmektedir. Bu durumda piyasada etkinliği arttıran ve rekabeti engelleyici etkiler ortaya çıkarmayan bilgi değişimleri ile rekabeti kısıtlayanların birbirinden ayrıştırılması gerekmektedir.

Bilgi değişimi kapsamında hangi bilgilerin rekabetçi endişe yaratacağı belirlenirken pazarın yapısı, ürünün özellikleri ve değişilen bilginin niteliği önem kazanmaktadır. Mevzuata sahip Avrupa Birliği'nde AB Komisyonu'nun bilgi değişimini detaylı

11-43/916-285

olarak ele aldığı AB Yatay Anlaşmalar Rehberi'nde bilgi değişimi rekabet hukuku açısından incelenmekte ve bu incelemede esas olarak pazarın yapısı ve değişilen bilginin niteliğinin değerlendirilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir.

Pazarın Yapısı

170 Bilgi değişiminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesinde ele alınacak ilk husus, pazarın yoğunlaşma derecesi, arz ve talep yapısı ile mal veya hizmetin niteliğine işaret eden pazar yapısıdır. Öyle ki teşebbüslerin faaliyet gösterdiği pazarın yoğunlaşma oranı ne kadar yüksekse, rekabeti sınırlayıcı etkilerin ortaya çıkması ve sürdürülmesi ihtimali de o kadar yüksek olacaktır. Benzer şekilde, pazardaki teşebbüs sayısı ile bu teşebbüslerin pazar paylarının simetrik oluşu ve bu yapının devamlılığı bilgi değişiminin etkisinin değerlendirilmesinde önem taşımaktadır.

180 Yoğunlaşmanın yüksek olduğu oligopolistik pazarlarda gerçekleşecek bilgi değişimi, şeffaflığı arttırarak rakipler arasındaki koordinasyonu güçlendirecek ve rekabeti sınırlandıracaktır. AB Komisyonu, UK Tractors kararında bazı coğrafi alanlarda yüksek konsantrasyon, yaygın bir dağıtım ağının gerekliliği, pazarın durgun yapısı, marka bağımlılığı ve kısıtlı ithalat imkânlarının varlığı gerekçeleri ile satış miktarı ve pazar payı gibi verilerin değişimini yasaklamıştır. Esasen bu konuda pazarın yapısı önem kazanmaktadır. Rekabetçi pazarlarda bilgi dolaşımı arz ve talepteki değişikliğe yönelik sinyalleri iletip, pazarı dengeye daha kısa sürede ulaştırarak üretici ve tüketiciye fayda sağlamaktadır. Öte yandan, oligopolistik pazarlarda rakiplerin birbirleriyle görüşmelerinin, anlaşmalarının ve bu anlaşmayı uygulayabilmelerinin daha kolay olmasından ötürü bilgi değişimi daha hassas bir konudur.

190 AB Komisyonu'nun bilgi değişimini ele aldığı Rehber'de de ayrıntılı bir şekilde incelemeye tabi tutulduğu üzere, ürünün özellikleri de değerlendirme sürecinde büyük önem arz etmektedir. Komisyon, Thyssen Stahl kararında pazar yoğunlaşmamış olsa bile, rakipler arasındaki görüşmelerin teşebbüslerin bağımsız karar alma sürecini kısıtlayabileceğini belirtmiş ve ürünün homojen olup olmamasının da söz konusu değerlendirmede etkili olacağını ifade etmiştir. Nitekim ürün farklılaşması arttıkça fiyat tespiti uygulaması zorlaşmakta, kartel anlaşmalarının bozulması ihtimali artmaktadır.

Değişilen Bilginin Niteliği

200 Bilgi ticari sır olmaktan uzaklaşıp kamuya mal olacak bir bilgi niteliği taşıdığına, bireysel özellik taşımak yerine toplulaştırılmış olduğunda, geleceğe yönelik olmayıp geçmiş² verilere dayandığında rekabeti bozucu etkilerinin sınırlı olduğu kabul edilmektedir. Bilgi değişiminin sıklıkla gerçekleşmesi, piyasadaki teşebbüslerin bu bilgilere göre davranışlarını değiştirmesini kolaylaştıracağından, bilginin değişim sıklığı da değerlendirmede dikkate alınmaktadır. Belirtilen noktada önem arz eden husus, değişilen bilgi sayesinde rakiplerin birbirlerinin gelecekteki faaliyetlerine ilişkin tahmin yapma imkânının nasıl etkilendiğidir.

G.2.3. Rekabet Kurulu Tarafından Otomotiv Sektöründe Bilgi Değişimine İlişkin Daha Önce Verilen Kararlar

Yukarıda yer verilen bilgilerden hareketle, dosya konusu menfi tespit/muafiyet başvurularının esasını oluşturan bilgilerin aşağıdaki başlıklar altında sınıflandırılması mümkündür:

² Üzerinden bir yıl geçmiş veriler "geçmiş"; bir yıl eski verilerden bugüne kadarki veriler ise "güncel" veri olarak adlandırılmaktadır. Geçmiş ve güncel veriler ilgili pazara göre belli bir esneklikle değerlendirilmektedir.

11-43/916-285

1. Binek ve hafif ticari araçların kümülatif olarak ve segment ile marka ve/veya model alt kırılımlarına ilişkin haftalık ve aylık satış rakamları,
- 210 2. Binek ve hafif ticari araçların perakende ve toptan satış adetlerinin yerli-ithal dağılımları,
3. Markaların toplam ve binek-hafif ticari araç sınıflarına ilişkin pazar payları,
4. Muhtelif zamanlarda markaların binek ve hafif ticari araçlara yönelik yıl sonu satış adedi öngörülerine göre oluşturulan kümülatif pazar tahminleri,
5. Üçer aylık dönemlerde toplam ve marka bazında ayrıştırılmış şekilde il bazında satış adetleri,
6. Üçer aylık dönemlerde markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları (lansman),
7. Muhtelif zamanlarda yayımlanmak üzere markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetleri,
- 220 8. Binek ve hafif ticari araçların marka/model bazında ve toplam aylık filo satış rakamları,
9. Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı.

Söz konusu veri başlıklarının bazılarında yönelik olarak Rekabet Kurulu'nun geçmiş tarihli kararlarında değerlendirme yapılmış olduğundan, aşağıda öncelikle sözü edilen kararların kapsamına yönelik bilgi aktarılmış, takiben ilk kez değerlendirilecek olan verilere yönelik menfi tespit ve muafiyet incelemesi yapılmıştır:

230 **G.2.3.1. ODD Web Sitesi'nin Yapım ve Temel Prensipleri Üzerine Alınan Teşebbüs Birliği Kararına Verilen Menfi Tespit Belgesi**

Kurul'un 15.04.2004 tarih ve 04-26/287-65 sayılı kararı uyarınca, kurulacak ODD web sitesi ve burada yer alacak istatistikî nitelikteki bilgilere ilişkin teşebbüs birliği kararına menfi tespit belgesi verilmesi uygun görülmüştür. Bu teşebbüs birliği kararına göre sitede yer verilen bilgiler şunlardır:

1. Türkiye'de satılan yeni otomobil ve hafif ticari araçların yıllık ve aylık bazda toplam satış ve ithalat miktarları,
 2. Yeni otomobil ve hafif ticari araçlar için markaların, aylık ve yıllık bazda Türkiye genelindeki satış miktarları ve pazar payı verileri,
 3. Yeni otomobil ve hafif ticari araç satışlarının marka bazında yerli-ithal dağılımı.
- 240 Anılan Kurul kararında pazarın yapısı ve paylaşılması öngörülen bilgiler incelenmiş, bilgi değişiminin pazarda koordinasyon doğrucu etkiler yaratmaması gerektiğinin altı çizilerek pazarın yapısı ve değişilen bilginin niteliğinin bu etkilerin değerlendirilmesinde önem taşıdığı belirtilmiştir. Pazarda çok sayıda oyuncunun faaliyet gösterdiği, ürünlerin homojen olmaktan uzak olduğu ve piyasadaki rekabetin fiyat yanında kalite, etkin bir pazarlama, değişen talebe hızlı yanıt verme, yeni model geliştirme yeteneği, ürün çeşitliliği ve servis ağının yaygınlığı gibi kriterlere göre şekillendiği ifade edilmiştir. İnternet sitesinde yer alacak bilgilere bakıldığında ise; bu bilgilerin Türkiye geneline yönelik (yerli ve ithal) satış miktarları ve pazar paylarını içerdiği, ülkedeki bölgeler veya

250 iller bazında ayrıntılı istatistiklere yer verilmediği, markalar için verilen istatistiklerin otomobil ve hafif ticari araç grubunda gerçekleştirilen satışların toplamına yönelik olduğu, markaların her iki grubun alt ürün segmentlerinde (örneğin farklı otomobil sınıflarında) gerçekleştirdikleri ayrıntılı satış fiyatı ve miktarları ile pazar payı verilerine yönelik bilgilerin bulunmadığı, keza verilerin fiyatların, üretimin, satışların ve kapasite kullanım oranlarının gelecekteki durumlarına dair bilgiler içermediğinin anlaşıldığı belirtilmiştir. Tüm bunlardan hareketle, genel verilere dayanan istatistikî bilgiler olan bu tür bilgilerin, bu sektörde rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açma potansiyeli taşımaktan uzak olduğu değerlendirilmiş ve şu sonuca ulaşılmıştır:

260 “İlgili teşebbüs birliği kararıyla ODD tarafından kurulan ve Türkiye motorlu taşıt piyasasına ilişkin istatistikî bilgilerin yer aldığı internet sitesinin mevcut haliyle, hem ilgili piyasanın ve ürünün nitelikleri gereği hem de sitede yer verilen bilgilerin niteliği gereği rakipler arasında rekabeti koordine edici davranışların ortaya çıkmasına yol açmayacağı ve bu çerçevede gelecekte de Dernek tarafından bilgilerin toplanması, yayımlanması ve dağıtılması aşamalarında teşebbüslerin bağımsız rekabeti açısından önem taşıyan bilgi ve verilerin değişimine sebep olunmaması kaydıyla alınan teşebbüs birliği kararının 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırı olmadığı kanaatine varılmıştır.”

G.2.3.2. ODD ve OSD Kapsamında Bilgi Paylaşımına İlişkin Öneri Kararı

270 Kurulun 24.06.2009 tarihli kararı uyarınca ODD ve OSD üyesi olan otomotiv distribütörleri arasında gerçekleşen bazı bilgi paylaşımlarına yönelik olarak 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde öneri yapılmıştır. Söz konusu kararda ele alınan bilgi paylaşımları şunlardır:

1. Binek, hafif ticari araç ve ticari araç satışlarına yönelik olarak teşebbüslerin tüm alt modelleri bazında aylık ve haftalık satış adedi bilgileri,
2. Teşebbüslerin mevcut pazar payı verileri,
3. Tavsiye edilen mevcut fiyat listeleri,
4. Binek, hafif ticari araç ve ticari araç türleri bakımından pazarın bütününe yönelik gerçekleşmesi muhtemel satış rakamlarına yönelik tahminler.

280 Sözü edilen öneriye yönelik olarak verilen 09.09.2009 tarih ve 09-41/998-255 sayılı Kurul kararında, yukarıda belirtilen bilgi paylaşımlarının rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı amaç veya etkisinin bulunmaması sebebiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal etmediği sonucuna varılmıştır.

G.2.3.3. Otomotiv Distribütörlerine Yönelik Olarak Yürütülen Soruşturma Kararı

Son olarak, konusu itibarıyla başvuruda belirtilen bilgilerden farklılık arz etmekle birlikte, Rekabet Kurumu tarafından otomotiv sektörüne yönelik olarak 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında yakın tarihte yürütülmüş olan ve 15 teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanması ile neticelenen soruşturmaya yönelik 18.04.2011 tarih ve 11-24/464-139 sayılı Kurul kararı önem arz etmektedir. Nitekim söz konusu kararda otomotiv pazarında faaliyet gösteren çeşitli teşebbüslerin, ticari sır niteliğindeki;

1. Stok bilgisi,
2. Hedef (belirli bir araç grubu, model veya alt kırılıma ilişkin gerçekleştirilmesi hedeflenen satış miktarı) bilgisi,
3. Satış stratejisi bilgisi,

11-43/916-285

4. Toplantı ve/veya kişisel iletişim yoluyla fiyat stratejisine ilişkin bilgilerin paylaşımına yönelik görüşmelerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiğine hükmedilmiştir.

Dolayısıyla otomotiv sektörünün yapısı gereği belirli türdeki bilgi paylaşımlarının rekabeti sınırlayıcı nitelikte olmadığı değerlendirilmekle birlikte, başta fiyat stratejisi olmak üzere satış stratejisi, hedef ve stok gibi bilgilerin paylaşımının koordinasyona yol açtığı ve rekabeti sınırlayıcı etkiye yol açtığı tespit edilmiş bulunmaktadır.

G.2.4. Menfi Tespit Değerlendirmesi

300 Aşağıda belirtilen bilgiler otomotiv sektörü bakımından daha önce Kurul kararlarına konu olmadıkları dikkate alınarak, ayrıca incelenmiştir:

1. Muhtelif zamanlarda yayımlanmak üzere markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetleri,

2. Toplam binek ve ticari araç satışlarının illere göre dağılımını gösterir üçer aylık veriler,

3. Yıl içinde üçer aylık dönemler halinde üye markaların beyanları doğrultusunda hazırlanan kesin olmayan lansman raporu,

4. Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı.

310 Bildirim formunda taraflar, başvuru konusu teşebbüs birliği kararına yönelik 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit başvurusunda bulunulduğunu ifade etmiş, öte yandan formun 6.3 numaralı başlığı altında menfi tespit başvurusunun reddedilmesi halinde başvurunun muafiyet bildirimini değerlendirmesi talep edilmiştir. Bu itibarla, öncelikle yukarıda belirtilen dört grup bilgi paylaşımı bakımından Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin yerindeliği değerlendirilmiştir.

320 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi; *"İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebilir."* hükmünü amirdir. İşlemin niteliğinin Kanun'un 6 ve 7. maddeleri kapsamında olmaması itibarıyla başvuru konusu kararın Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde *"rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası bir anlaşma yahut uyumlu eylem"* niteliğinde olup olmadığını tespit edilmesi gerekmektedir.

330 İlk olarak muhtelif zamanlarda markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetlerine ilişkin paylaşımlar yapılmasının ilgili pazarlarda rekabeti sınırlayıcı bir etkisinin bulunmadığı, teşebbüslerin ticari stratejilerine ilişkin kararları üzerinde etkili olacak ve koordinasyon riski taşıyacak nitelikte bilgiler olmadığı anlaşılmıştır. Bu itibarla bu bilgilerin paylaşılması 4054 sayılı Kanun'un 4. bakımından ihlal oluşturmayacağından, yalnızca bu bilgilerin paylaşımına yönelik karara menfi tespit belgesi verilmesi mümkündür.

Öte yandan il bazında ayrıştırılmış veriler, lansman bilgileri ve markaların filo satış rakamlarının paylaşılması hususlarında, sözü edilen verilerin kapsamının geniş tespit edilmesi halinde koordinasyon riskinin ortaya çıkabileceği dikkate alınarak; sözü edilen bilgilere menfi tespit verilmesinin yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

G.2.5. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

340 Yukarıda belirtildiği üzere ODD'nin internet sitesi, veri tabanı ve diğer vasıtalar ile yayımlayacağı il bazında ayrıştırılmış veriler, lansman bilgileri ve markaların filo satış rakamlarına ilişkin bilgiler, pazardaki şeffaflığı arttırarak rakip davranışlarının tahminini kolaylaştıracak potansiyele sahiptir. Bu itibarla söz konusu verilerin paylaşımının rekabeti sınırlayıcı etki doğurma riski bulunmaktadır. Öte yandan, bu bilgilerin yayımlanması arz ve talepte yaşanan değişikliklerin daha hızlı algılanarak pazarın daha kısa sürede dengeye gelmesine yol açabilecek ve teşebbüslerin yenilik yapmalarını ve daha etkin satış ve pazarlama stratejileri geliştirmelerini teşvik edebilecektir. Bu sebeple sözü edilen bilgilerin yayımlanmasına ilişkin teşebbüs birliği kararına menfi tespit belgesi verilmesi mümkün olmayıp, bu karar bireysel muafiyet değerlendirmesine tabi tutulmuştur.

G.2.5.1. Malların Üretim veya Dağıtımı ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

350 Bireysel muafiyet değerlendirmesinde aranan ilk olumlu koşulun sağlanıp sağlanmadığının tespiti ve hangi hallerin ekonomik yarar sağladığı somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmektedir. Genel olarak, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması hallerinde bu koşulun sağlandığı kabul edilmektedir.

Bu çerçevede, incelemeye konu verilerin ve bu veriler esas alınarak yapılması planlanan pazar analizlerinin pazarın büyüklüğü, arz ve talebin yapısı, rakiplerin mevcut pozisyonu gibi hususlarda teşebbüslerin bilgi sahibi olmasını sağlayarak söz konusu teşebbüslerin rekabet anlamında pazarda kendilerini daha doğru konumlandırmalarına ve stratejilerini buna göre belirlemelerine imkân sağlayacağı görülmektedir. Böylelikle ilgili pazarda daha etkin bir rekabetin tesis edileceği ve sözü edilen hususun yeni binek ve hafif ticari araçların satışına yönelik hizmetlerin sunumunda gelişme ve iyileşme sağlayacağı değerlendirilmektedir.

G.2.5.2. Tüketicinin Yarar Sağlaması

370 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın Kanun kapsamında muafiyet alabilmesi için Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde koşul olarak getirilen mal ve hizmet sunumunda gelişme, iyileşme veya ekonomik ve teknik gelişmelerden tüketicinin de faydalanması gerekmektedir. Tüketicinin sağladığı faydanın ölçülmesi ve değerlendirilmesinde, fiyatlarda yaşanan düşüş, satış sonrası hizmetlerde artan etkinlik, ürün çeşitliliği, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşımı, mal arzında devamlılık gibi unsurlar dikkate alınmaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere başvuru konusu bilgilerin ve bu bilgilere dayanılarak yapılacak olan pazar analizlerinin yeni binek ve hafif ticari araçların satışına yönelik hizmetler bakımından teşebbüslerin, ticari sır niteliğindeki bilgi ve stratejiler hariç olmak üzere, rakiplerinin pazardaki mevcut durumunu ve pazarın koşullarını daha doğru şekilde tespit edebilmesini ve bu bilgiler ışığında daha rekabetçi stratejiler belirlemesini sağlayabilecek niteliktedir. Rekabet düzeyinde sözü edilen şekilde gerçekleşecek bir artışın ise tüketiciler bakımından fiyat düşüşü, hizmet kalitesinde artış, ürün çeşitliliği gibi yararlar sağlanması beklenmektedir. Bu itibarla ikinci koşul da sağlanmaktadır.

G.2.5.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşmanın; ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmaması, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması durumlarının, rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmaması gerekmektedir. İlgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı değerlendirilirken dikkate alınması gereken başlıca hususların ise; pazarda halihazırda giriş engellerinin olup olmadığı, hakim durumda olan bir teşebbüsün bulunup bulunmadığı, dikey anlaşmalar aracılığıyla giriş engeli yaratılıp yaratılmadığı, pazarın yapısı ve tüketici tercihlerinin ne ölçüde kısıtlandığı olarak sıralanması mümkündür.

Bu çerçevede ilk olarak üçer aylık dönemlerde il bazında satış adetlerinin paylaşılması, verilerin toplu olarak, diğer bir ifadeyle marka ve/veya model belirtilmeksizin sunulması durumunda rekabeti sınırlayıcı nitelik taşımamaktadır. Öte yandan sözü edilen verilerin teşebbüs bazında ve alt kırılımlara göre ayrıştırılması durumunda, bahse konu bilgi paylaşımı özellikle marka içi rekabet bakımından distribütörlerin bayileri arasında gerçekleşmesi muhtemel olan, başta bölge paylaşımı olmak üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edecek nitelikteki anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararlarının kolaylaştırıcı unsurunu oluşturabilecek niteliktedir. Dolayısıyla il bazında paylaşılacak verilerin marka, model ve alt kırılımlara ilişkin bilgiler içermemesi gerekmektedir.

Üçer aylık dönemlerde markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları bilgilerinin ise binek ve ticari araç üretici ve distribütörlerinin piyasaya arz edecekleri yeni araç modelleri yahut mevcut modellerin yeni versiyonlarına ilişkin lansman çalışmalarına işaret ettiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, hâlihazırda fuar, basılı veya elektronik yayımlar vb. kanallarla kamuya duyurulan lansman haberlerinde yeni araç modellerine ilişkin teknik özellikler, aracın piyasaya arz tarihi ve tahmini fiyat aralığı bilgilerine yer verilebildiği görülmektedir. Dolayısıyla ODD tarafından lansman çalışmaları kapsamında belirtilen türdeki bilgilerin paylaşılmasının rekabeti ortadan kaldıracak nitelikte olmadığı düşünülmektedir. Öte yandan söz konusu bilgi paylaşımlarının kapsamının bahse konu aracın uygulanacak tavsiye veya nihai satış fiyatları, satış stratejisi, hedef, arz miktarı gibi bilgilerini kapsayacak kadar genişletilmesi durumunda, Rekabet Kurulu'nun 18.04.2011 tarihli soruşturma kararı da dikkate alınarak, koordinasyon riski doğurabileceği değerlendirilmektedir.

Son olarak binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payının ODD'nin iletişim kanalları vasıtasıyla üyeler ve diğer üçüncü kişiler ile paylaşılmasının da, filo satışların müşterilerine ilişkin detaylı bilgi içermemesi koşuluyla rekabeti sınırlamayacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede alıcıların kimlik bilgileri yahut ticaret unvanlarının sözü edilen paylaşımlarda yer almamasının, müşteri paylaşımına yönelik koordinasyon riskinin bertaraf edilebilmesi bakımından önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

G.2.5.4. Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için gereken son koşula göre, ilk iki olumlu koşuldaki yararların elde edilmesi için rekabeti daha az sınırlayıcı bir yöntemin mevcut olmaması gerekir. Bu koşul atındaki değerlendirmelerde genel olarak sözleşmenin

11-43/916-285

rekabeti kısıtlayıcı hükümlerinin, elde edilecek faydaların sağlanması için zorunlu olup olmadığı ve sözleşme süresi dikkate alınmaktadır.

430 Yukarıda ifade edildiği üzere bireysel muafiyet değerlendirmesine konu olan il bazında ayrıştırılmış veriler, lansman bilgileri ve markaların filo satış rakamlarına ilişkin bilgilerin paylaşılmasına yönelik teşebbüs birliği kararı, kapsamının geniş tutulması durumunda rekabeti sınırlayabilecek niteliktedir. Öte yandan il bazındaki verilerin kümülatif olması, lansman bilgilerinde fiyat stratejisi (tavsiye veya nihai fiyat bilgisi yahut indirim, kampanya vb. bilgiler), satış stratejisi, hedef, stok ve arz miktarı gibi stratejik bilgilerin yer almaması ve filo satış rakamlarına ilişkin bilgilerde alıcıların unvanlarının yer almaması durumunda rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmayacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

440 1- Başvuru konusu bilgilerden

- Binek ve hafif ticari araçların kümülatif olarak ve segment ile marka ve/veya model alt kırılımlarına ilişkin haftalık ve aylık satış rakamları,

- Binek ve hafif ticari araçların perakende ve toptan satış adetlerinin yerli-ithal dağılımları,

- Markaların toplam ve binek-hafif ticari araç sınıflarına ilişkin pazar payları,

- Muhtelif zamanlarda markaların binek ve hafif ticari araçlara yönelik yıl sonu satış adedi öngörülerine göre oluşturulan kümülatif pazar tahminleri

- Binek ve hafif ticari araçların marka/model bazında ve toplam aylık filo satış rakamları

450 hakkında daha önceki Rekabet Kurulu kararlarında değerlendirme yapılmış olması ve başvuru çerçevesinde söz konusu değerlendirmelerde değişiklik yaratacak bir hususun bulunmaması dikkate alınarak işbu bilgiler bakımından karar verilmesine yer olmadığına,

2- Buna karşılık;

- Muhtelif zamanlarda yayımlanmak üzere markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetleri,

- Üçer aylık dönemlerde toplam ve marka olarak ayrıştırılmış şekilde il bazında satış adetleri,

- Üçer aylık dönemlerde markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları (lansman),

460 - Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı

bakımından ise bilgi paylaşımı kararının 4054 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesine,

3- Muhtelif zamanlarda markaların şebekelerindeki personel sayısı, yetkili satıcı ve servis adetlerine ilişkin bilgi paylaşımı kararına 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine,

4- Ancak;

11-43/916-285

- 470 - Toplam binek ve ticari araç satışlarının illere göre dağılımını gösterir üçer aylık veriler,
- Üçer aylık dönemlerde yayımlanmak üzere markaların yeni modellerine ilişkin kesin olmayan takvim çalışmaları (lansman),
- Binek ve hafif ticari araçların filo satışlarında markaların devlet, kiralama şirketleri, taksiler, leasing ve özel satış olarak sınıflandırılan alıcı gruplarına yönelik satışlardaki payı,
bakımından alınan bilgi paylaşımı kararına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- 5- Bununla birlikte;
- 480 - İl bazındaki verilerin marka, model ve alt kırılım ayrıştırması içermemesi,
- Lansmana ilişkin paylaşımların; uygulanacak tavsiye veya nihai satış fiyatları, satış stratejisi, hedef, arz miktarı gibi koordinasyon doğurucu etkisi bulunan bilgileri içermemesi,
- Filo satış rakamlarının alıcı grupları bakımından ayrıştırılmasında alıcıların unvanlarına ilişkin bilgilerin yer almaması,
koşuluyla söz konusu bilgilerin paylaşımına yönelik teşebbüs birliği kararına 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınmasına
OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.